

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

De communione siue sumptione Eucharistiæ. Cap. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

spiritualem colunt. Sicut enim natura tam mirabili ordine interiora hominis, vt cor, iecur, lien, viscera, intestina, & alia ad hoc genus spectantia, disposuit, vt exiguo spatio comprehendantur, ex quo tamen educta, testimonio Medicorum, vix duplo loco continentur; ita gratia tot ac tam varia opera, ac multo plura sic in vno die religiosè transacto ordinat, vt sine vlla pressura, aut afflictione cordis, spiritualis animus illis intendat. Aliæ verò actiones studiosæ sunt (vt supra tetigimus) quæ non per diem, sed per hebdomadam fiunt, de quibus nunc est breuiter differendum. Ex religiosis ergo qui Sacerdotes non sunt, & nec quotidie, nec tertio quoque die ad Sacramentum confessionis accedunt, singulis hebdomadis ex præscripto confitentur. His autem duas fortes confitentium proponimus ante oculos. Alteram, eorum non dico iam, qui sic se confitentur, & sine debita claritate, & aliis requisitis, hoc Sacramentum suscipiunt; (nam quis hoc de hominibus Deo dicatis credat?) sed qui ex quadam arida consuetudine ad confessionem veniunt. Alteram, eorum qui ex amore Dei, ex vero dolore peccatorum, & ex feruenti desiderio emendationis, huic Sacramentum se subiiciunt. Prioribus illis dicemus, quod de populo Iudæorum in Psalmis scriptum est: *Destruxisti eum ab emundatione, & sedem eius in terra collisisti.* Lauacro enim illo purissimo sanguinis Christi, quo emundari debuerant, propter malum aut ineptum vsum magis sordantur; & vnde quies animæ nasci solet, quia non vt oportet, peccata sua pandunt, inde inquietudinis tribulos & spinas nanciscuntur. Posterioribus verò competit quod in alio Psalmo dicitur: *Adiuuit pauperem de inopia, & posuit sicut oues, familias.* Quis nam que pauper est, nisi peccator? & quæ eius inopia, nisi delictum? Dum autem hanc inopiam animo humili & compuncto confiteretur, mirum in modum vt descat meritis, adiuuatur. Horum pauperum, qui ex corde inopiam suam detestantur, familias ponit Dominus, sicut greges ouium, quia eos custodit vt gregem suum, & honorum operum prole fecundat.

Pf. 88. 45

Pf. 106. 41.

Dorothei doct. in sup.

Lib. 1. huius tom. p. 1.

Si verò vis numero istorum aggregari, hæc in confessionis vsu seruabis: die & hora consueta tuam conscientiam diligenter examina, & eo modo, quo supra dictum est, per cogitationes, desideria, verba, & opera, quid malè egisti, & in quo à lege vel regula exorbitasti, solerti meditatione considera. Ante iudicium interroga temetipsum, & in conspectu Dei inuenies propitiationem. Illa autem præcipue ad confessionem ex venialibus collige, (nam de confessione venialium loquor) quæ aliquo modo tuam conscientiam inquietant, & aliquam erubesceniam ingenerant. Dorotheus autem ait: *Admonuere autem crebro maiores nostri, non debere pati monachum remorderi se aliquando à conscientia sua, ne vna quidem te minima.* Facto autem examine, culpique cognitis; dolor sanctis considerationibus querendus est, & emendationis propositum concipiendum, de quo supra, quod satis est, diximus: & ideo omitimus, ne eadem repetamus.

Postquam huic parti penitentia satisfeceris, ad cellam spiritualis patris, vel ad locum vbi confessiones excepturus es, ibis. Si alij fratres, licet minores, aut arate, aut studijs, aut religionis annis te præuenierint, & prius accesserint, donec illi confiteantur, expectabis. Hoc autem tempore stans, aut humiliter sedens, in libello spirituali leges, vel aliquam precationem recitabis, aut mentaliter orabis, vel (quod melius videtur) te amplius ad confessionem præparabis, & doloris affectu compunges. Data tibi opportuni-

tate ingrediendi ad lacus spiritualis patris, genuflectes, & inclinato aliquantulum capite, per, iube Domine benedicere, facultatem inchoandi confessionem accipies. Statim generalem confessionem facies ab Ecclesia receptam, vsque ad illa verba: *Quia peccavi nimis cogitatione, verbo, & opere.* & tunc peccata tua, tum interiora, tum exteriora, breuiter, sed clarè, distinctè, sine ambagibus, sine obliuionibus, sine excusationibus, vt ea cognoscis, apud illum dicces, & tandem per verba sequentia, mea culpa, & cetera, confessionem concludes. Admonitionem, aut increpationem iudicis tui humiliter audies, non aliter ac si Christum filium Dei te monentem, aut increpantem audires, illi enim peccata tua pandis, illi te subiicis, ab illo monita salutis tribuere dicis: siquidem Sacerdos vicem eius gerit, & ab eo remittendi peccata potestatem accepit. Satisfactionem demum tibi impositam libenter admittes, & si commodè volueris, statim exolues, & quanta potueris mentis deuotione complebis.

Hæc confessio ritè facta remissionem peccatorum accipit, & pro admittis delictis Deo nobis offensio satisfacit. Sic enim dixit Thomas à Campis, Debitor es omnium, & ad soluenda debita peccatorum vix habes vnum integrum nummum. Quis est iste nummus: Confessio oris ex vera contritione cordis. Hæc est illa confessio, quam Laurentius Iustinianus pulchre describens, mirabiles effectus habere, & magna ac pretiosa bona nobis tribuere dicit. Ille quidem sic ait: *Verus quippe penitens, ex cognitione atque peccati odio conteritur in se, erubescit pro seelere, se coram Deo humiliando accusat, Sacerdotis genibus se prosternit, facinora perpetrata promit, modum exprimit, cordis intentionem detegit, tempus consummati delicti, & numerum confiterur, atque peccatorum suorum turpitudinem non abscondit.* Quin enim non homini, sed Deo, cuius personam gerit Sacerdos, stare se credit, nihil valere occultare, quod fecit, sciens pro certo quod nullatenus dignus est venia, si non deiecto pudore palam, & pro vt deliquit, peccata sua euomuerit. Clamat profecto intus ratio, conscientia vrget, impellit compunctio, per custodem Angelum hortatur gratia, vt pure, simpliciter, integrè, aperitè, & distinctè confiteatur, vt non superuacue labore, currat inaniter, & absque delictorum remissione tristis abscedat. Nam quemadmodum flucta, & seicenter celato seelere imperfecta oris confessio patit in corde mortificationem, aufert indulgentiam spem, & confusionem immittit, ita è contrario humilis, integra, verecunda, & compunctione referta animus replet gaudio, agilitate quadam latificat conscientiam, de Dei bonitate fiduciam præbet, vterius non peccandi desiderium gignit, orandi accendit affectum, gratiarum ad Deum ingeminar actiones, satisfaciendi subministrat vires, & ad Eucharistia sacra sumptionem acuit gustum. Hæc tandem est illa confessio, quam qui fecit, dum verba Sacerdotis absoluentis audit, artham diuine misericordie ideit, firmam spem remissionis peccatorum suscipit. Hanc tu frater ita exercere cuita, vt ob negligentiam tuam eius fructu non careas, & quotidie magis circumspicuas & mundus eam frequentando apud Dominum te sanguine suo lauantes, existas.

Verus quippe penitens, ex cognitione atque peccati odio conteritur in se, erubescit pro seelere, se coram Deo humiliando accusat, Sacerdotis genibus se prosternit, facinora perpetrata promit, modum exprimit, cordis intentionem detegit, tempus consummati delicti, & numerum confiterur, atque peccatorum suorum turpitudinem non abscondit. Quin enim non homini, sed Deo, cuius personam gerit Sacerdos, stare se credit, nihil valere occultare, quod fecit, sciens pro certo quod nullatenus dignus est venia, si non deiecto pudore palam, & pro vt deliquit, peccata sua euomuerit. Clamat profecto intus ratio, conscientia vrget, impellit compunctio, per custodem Angelum hortatur gratia, vt pure, simpliciter, integrè, aperitè, & distinctè confiteatur, vt non superuacue labore, currat inaniter, & absque delictorum remissione tristis abscedat. Nam quemadmodum flucta, & seicenter celato seelere imperfecta oris confessio patit in corde mortificationem, aufert indulgentiam spem, & confusionem immittit, ita è contrario humilis, integra, verecunda, & compunctione referta animus replet gaudio, agilitate quadam latificat conscientiam, de Dei bonitate fiduciam præbet, vterius non peccandi desiderium gignit, orandi accendit affectum, gratiarum ad Deum ingeminar actiones, satisfaciendi subministrat vires, & ad Eucharistia sacra sumptionem acuit gustum. Hæc tandem est illa confessio, quam qui fecit, dum verba Sacerdotis absoluentis audit, artham diuine misericordie ideit, firmam spem remissionis peccatorum suscipit. Hanc tu frater ita exercere cuita, vt ob negligentiam tuam eius fructu non careas, & quotidie magis circumspicuas & mundus eam frequentando apud Dominum te sanguine suo lauantes, existas.

De communiõne suæ sumptione Eucharistie. CAPVT II. SACRAMENTALIS confessio ad Eucharistia sumptionem omnes fideles parat, quam religioi assidue suscipiunt, ad eamque ex pra-

De communiõne suæ sumptione Eucharistie. CAPVT II. SACRAMENTALIS confessio ad Eucharistia sumptionem omnes fideles parat, quam religioi assidue suscipiunt, ad eamque ex pra-

Thom. à Camp. 21 de doct. cl. iust. 1. 3.

Justin. de grad. per. 1. 3.

ex pra-

ex præscripto, octavo quoque die nostri fratres accedunt: Huius sanctissimi sacramenti vsus (in quo Christus redemptor noster verè præsens adest) tanti momenti est, vt qui ipsum non ex consuetudine, sed ex amore & ex deuotione recipit, maximum habeat vniuersæ virtutis & perfectionis adiumentum. Sol enim iustitiæ in corde susceptus quid faciat nisi illuminare? Fons amoris in mente admissus, quid faciat, nisi illum accendere? Vita verò in præcordiis immissa, quid efficiet nisi vitam animæ augere, & ad omnem eam perfectionem adducere? Homo negotiando & mercimoniis insistendo multum lucratur, sed si vt hospitem in domo sua regem excipiat, & eius oculis placeat, sine vlla comparatione ditior efficitur. Potest namque illum subito ex abiecta occupatione educere, & inter equites aut etiam inter magnates collocare. Sic prorsus, iustus non parum iustitiam auget, dum diuersarum virtutum studiis inhaeret: at si feruentissimo amore se Christo Regi regum in hospitium exhibeat, ita potest placere ei, vt repente ad quandam magnam sanctitatem euehat, & initæ familiaritatis suæ cum participem faciat. Hinc animæ sanctæ licet in oratione indicibilibus muneribus decorentur, maioribus tamen in Eucharistiæ sumptione donantur, quia in oratione, ex rituulo; in Eucharistia verò, ex fonte bibunt.

Magni tamen refert hoc sacramento sanctissimo rectè vt: nam qui eo malè vtitur, & graui peccato sedatus accedit, [iudicium, inquit Paulus, sibi manducat, & bibit:] qui verò eo tepidè, & vt seruiat consuetudini, vtitur, modicum quid fructus capit: at qui ex magna deuotione hoc sacramentum accipit, mirabiles in se effectus, & manifestam in melius, suæ vitæ mutationem aduertit. Sed quia nostri instituti tantum est modum debite communionis aperire, plurima, quæ hoc loco dici poterant, præterimus, & id tantum, quod huius muneris est, exponere aggredimur.

Duo ergo sunt in viris iustis & religiosis circa communionem extrema vitanda. Alterum, illorum qui nolent tam frequenter ad Eucharistiam accedere, Accedunt tamen ne canonem præterant, ne ab aliis fratribus notentur, & ne à Prælati puniantur. Alterum verò illorum, qui velent solito frequentius communicare, & bis, immò & ter in hebdomada, & quotidie si possent, sacramentum accipere. Horum primi aut ignauia, aut ignorantia laborant, quia aut se debite ad frequentem vsum Eucharistiæ non præparant, aut bene paratos, ex seruilis quodam timore se minus dignos existimant. Si huius modici appetitus ignauia & tepiditas causa est, rebus quæ feruorem accendant, de quibus superius multa dicta sunt, & considerationibus magnitudinis mysterij huius, & fructuum eius, est à tepido & ignauo curanda. Quis bonus filius ad benignissimum patrem venire nolit? quis frater ad primogenitum fratrem, ex quo totus pendet, refugiat accedere? Quæ sponsa, sponsi sui pulcherrimi libenter non recipiat amplexus? Sed quare iustus iustificatorem fugiat, & sanctitatis auctorem, & remissionis peccatorum & vniuersarum datorem virtutum, hospitari renuat? In hoc conuiuio omnis dulcedo animæ, omnis virtutum fructus est, vt quisque ad illud venire non metuat, cuius suauitatem & vtilitatem sola Ambrosij verba nobis exponant: Nec verearis, inquit, ne in conuiuio Ecclesiæ aut grati odores tibi, aut dulces cibi, aut diuersi potus, aut conuiuæ nobiles desint, aut decentes ministri. Quid Christo nobilior, qui in conuiuio Ecclesiæ & ministrat, & ministratur ei? Istius conuiuæ re-

A cum bentis annecte te lateri, ac te Deo coniunge. Nec fallidias mensam, quam Christus eligit, dicens: Introi in hortum meum foror mea sponfa, messui myrrham cum aromatibus meis, manducaui panem meum cum melle meo, & bibi vinum meum cum lacte meo.] In horto, hoc est, in paradiso, est conuiuium Ecclesiæ, vbi erat prius Adam quam peccatum committeret. Ibi recumbebat Eua priusquam culpâ crearet, & pareret. Ibi vindemiabis myrrham, hoc est, Christi sepulturam, vt conspultus cum illo per Baptisimum in mortem, quemadmodum ille surrexit ex mortuis, & tu resurgas. Ibi manducauis panem, qui confirmat cor hominis, mel gustabis, quò ruaru dulcescat meatus faucium, vinum bibes cum lacte, hoc est cum decore & sinceritate: siue quòd

B meri pura simplicitas sit, siue quòd immaculata gratia, quæ in remissionè sumitur peccatoru, siue quòd paruulos consolationis suæ lacte vberibus, vt ablactati in deliciis in plenitudine perfectæ ætatis adolefcant. Succede ergo in hoc conuiuium. An metuis ne angustior domus, & breuis conuiuij locus te comprimat? O Israël, quam magna est domus Dei, & ingens locus possessionis eius: magnus est, non habet finem; altus, & immensus.] Ibi fuerunt gigantes illi, qui ab initio fuerunt statura magna, sciètes prælium. Non hos elegit Deus. Et merito non elegit, quia prælium, non pacem sciebant, Et ideo tu pacè disce, vt eligaris à Deo. Sed ne fortè incomptâ domus magnitudinè putes, & diuersoria te colônata delecent: Sapientia adificauit sibi domû, & sculpsit columnas septem.] Ipse etiâ Dominus Iesus multas mansiones apud Patrè suum esse cõmemorat. In hac ergo domo epulaberis animæ cibo potique mentis, vt postea non esurias, neque sitias vnquã. Qui enim manducat, manducat vsq; ad satietatè, & qui bibit, vsque ad ebrietatem bibit. Sed hæc ebrietas pudicitia est: stus est. His verbis sanctissimus doctor non minùs eleganter quàm euidenter tractat quanta sit huius mensæ tum dignitas, tum vtilitas, tum suauitas, vt nemo ad eam cum tristitia, aut molestia, aut nausea recumbat. Quanta dignitas mensæ, quæ non in aula regis terreni, sed in domo regis cœlestis instruitur, cui Angeli assistunt, Sancti assident, in qua Christus Dei filius ministrat, corpus eius manducatur, & sanguis eius bibitur? Quanta vtilitas in qua peccata mundantur, vitia extinguuntur, passiones modû, virtutes augmentum, & dona cœlestia perfectionè acquirunt: Quanta suauitas melle illius, in qua est aqua refrigerans, vinu inebrians, lac reficiens, mel vitam nostrâ edulcans: & cibus ille cœlestis corpus ipsum confortans, (vt multi experimento cõperiant) animamque sustentans? Hunc cibû, ô frater, qui quotidie necessarius est, ideo quotidianus vocatur, octauo quoq; die tibi oblatum, non molestè, non coactè, sed libenter accipias, ita accipe, vt licet realis eius susceptio quotidiana non sit, eius tamen desiderium perpetuum sit, Si famem non sentis, æger spiritu es, eura vt conualescas, quò, cum tibi hic panis conceditur, vt famelicus comedas.

C Illi verò secundi, qui cupiunt frequentius, quàm alij hoc cibo Angelorû reñci, causam huius desiderij vestigent. Si causa est æmulatio, quia alij frequentius communicant: & nolunt minùs deuoti & spirituales apparere, seipos irrideant, & tanquam superbos contemnant, qui Sacramentum, charitatem & humilitatem prædicans, volunt ad inuidiæ & superbiæ fomentum assumere. Si verò causa est sensibilibs deuotio: quæ ex corporis Domini manducatione percipitur, seipos mortificent, & sciant, obedientiâ, & vitæ regularis amorè sensibili deuotioni præferre:

E neque

Cap. 55

Bar. 5. 24

Proh. 91. Ioan. 14.

1. Cor. II.

Lib. 1. p. 2.

Ambros. lib. 1. de Cain. c. 5.

211

neque in hoc cibo sensibilis deuotio, vt finis quaerenda est, sed animae puritas affectanda. At si causa sit quaedam impatiens sponfi cupiditas, & violentus quidam amor, in alio quam in Domino quiescere nesciens, neque huic est omnino credendum, maxime si eum sancta & perfecta vita non approbat, si intima cum Deo familiaritas non inflammatur, si resignatio non ordinat, & obedientia, qua prompte superioris subit, non gubernat. Sed si vitae puritas, si orationis donum, si apertus ex communione profectus, si fructus aedificatio, & nullum in generatum scandalum suaderent, haec desideria à Domino promanare, bene possit illi, qui huiusmodi est, frequentior vsus huius Sacramenti etiam in communitate concedi, tantum vt ille sic viuatur, quod omnibus quantum in se fuerit, virtute praeleuat, & manibus, id est, operibus sanctis, maius sibi datum fuisse ad sancte viuendum iuuamen, ostendat. Siue autem Sacramentum hoc praestantissimum tempore à regula praescripto, siue frequentius ex facultate Praelati à religioso suscipiatur, illud Chrylostomi pra oculis habendum est, vt optata ex hoc cibo proueniat utilitas. Quos, inquit ille, magis acceptabimus? Eosne qui semel, an eos qui saepius, an illos qui raro accipiunt? Neque illos qui semel, neque illos qui saepius, neque qui raro, sed eos qui cum munda conscientia, qui cum mundo corde, cum vita irreprehensibili. Neque ergo eos laudo, qui semel in mense, aut octavo quoque die, prout sua regula praescribit, sumunt: neque eos qui obteta à Praelato facultate frequentius accipiunt: sed eos probos, & veneros, qui ita parati & dispositi ad mensam Dei sedent, vt ex ea maius emolumentum percipiant.

Sed iam de isto apparatu ad fructuosè communicandum meam paruitatem interrogas? Duplex igitur est ad sumendam Eucharistiam adhibenda dispositio. Altera quasi à longè te praeparat, & illa non est alia, quam sancta & spiritualis vita, vitiiis & distractionibus libera, & ab omni eo, quod te inquinate possit, aliena. Huius dispositionis meminit Laurentius Iustinianus, dicens: Optimum susceptionis remedium, mentis humilitatem fore non dubites. Eo namque ad Eucharistiam percipiendam eris dignior, quo corde humilior, mente mundior, dilectione feruentior, virtutibus sollicitior, & vita inuentus fueris sanctior. Mundamini, inquit Isaias, qui fertis vasa Domini. Quae nam sunt vasa Domini, secundum Chrylostomum, nisi corpora nostra, in quibus Sanctus Sanctorum, sub panis & vini signis inhabitat. Purifica itaque te ipsum, recede à negotiis secularibus, egredere ab omni desidia, & ignauia: polluta, id est, opera Deo iniusta, ne tangas, & sic ad debitam susceptionem Eucharistiae mundaberis. Si quis enim emundauerit se ab istis, erit vas in honore sanctificatum, & vtile Domino ad omne opus bonum paratum. Sanctificabitur, inquam, & deputabitur huic honori, vt Dominum suum dignè suscipiat, & tanquam Dominum suum in corde circumferens, ad omne opus bonum praestandum parabitur. Quid enim boni non possit is, qui auctorem boni dignè suscepit, & auxilium gratiae eius praesto habet?

Proximè autem sic te ad sacram communionem parabis. Tribus diebus ante diem suscipiendae Eucharistiae, sollicitius te in bonis actibus consuētis exercebis, specialem aliquam orationem facies, non tam longam, quam affectus plenam, qua gratiam & deuotionem ad debitè accedendum postules, & ad idem aliquam corporis afflictionem subibis. De hac dispositione sic scripsit Bonauentura: Quod si in die Dominico proponis communicare, studeas te ante per triduum ad feruorem spiritus ordinare, vt

is in sexta feria praecedenti ab omni cogitatione immunda abstractus. Semper autem habebas mentales oculos ad Iesum crucifixum, spinis coronatum, acceto & felle potatum, sputis & contumeliis saturatum, à peccatoribus blasphematum, acerbissima morte consumptum, lancea perforatum, à mortalibus iam sepultum. Haec cogita, illa die, siue comedas, siue bibas, siue aliquid aliud facias, vt cogitando Creatorem crucifixum, dolorem in corde habebas, tota die ostendas tristitiam in corde & in corpore, dicens cum Apostolo: Mihi autem absit gloriari nisi in cruce Domini nostri Iesu Christi. Sabbato prophana penitus fratrum consortia declinato, & quietem mentis eligit: dies enim requietionis est, & pone strictum ori tuo silentium, vt saltem illo die non solum otiosa verba succidas, sed ipsa necessaria vix loquaris. Nam, teste Ieremia, bonum est praetolari cum silentio salutare Dei nostri: & vsque ad completorium exerceas te aut in lectione, aut in bona meditatione. Ipso die communionis diligentius surges è lecto, feruentius actus diuini cultus exercebis, & tempus meditationis in his, quae te ad amorem, & timorem, & reuerentiam accendant, infumes. Quidquid cogitaueris, quidquid loquutus fueris, quidquid egeris, hac intentione perficies, vt te magis aptum ad Christum suscipiendum reddas, & vt magis gratus oculis eius appareas. Aduerte, quanta sollicitudine diligentiase ornant, vt aspicientibus pulchra videantur, & quanto studio se lauant, comunt, & vestiunt, intentione praua aut praepostera, hunc ab eis susceptum laborem inficiunt: sic tu indue te ipsum & laua, & corpore ac mente purifica, vt Domino tuo decenter allitas, & hac rectissima intentione tuum laborem emunda.

Si curam bene sanctaeque viuendi susceperis, si tribus te diebus ante communionem disposueris, si die illo, oratione, gemitu, corporis afflictatione, & sanctis desideriis paraueris, & post haec nulla sensibilem deuotionem, sed potius mentis ariditatem senseris, noli tristari: quia non ob id magno huius Sacramenti fructu carebis. Audi quid de hac te scribit Laurentius Iustinianus: Nemo autem seruorum Dei ab hoc profectus se subtrahat Sacramento, quamuis actualis desit deuotio: nec quisquam eo priuetur. Diuersimodè etenim operatur Dei sapientia in libi famulantibus, effectus gratiarum suarum, nullique fas est iudiciorum Dei arcana rimari, incomprehensibilia namque sunt, & intellectui inaccessibilia humano. Propterea non debet à sancto Domini conuiuio repelli in deuotus iustus viuens, virtuosè conuersans, humiliter se agnosens, pure contentus, & reuerenter accedens. Talis quippe insensibiliter ac spiritualiter hoc Sacramento nutritur & viuunt. Nam manna absconditum est in se, continens omnium spiritualium abundantiam deliciarum. Si ergo non consolationem, sed Dei gloriam, & mentis profectum quarebas, patienter sustine, & resignato animo, si consolatione careas, dummodo robur aduersus tentationes, & formidinem ad bene operandum, & maiorem puritatem percipias.

Post communionem per horam, aut saltem per semihoram, ad agendas pro tanto beneficio gratias te colliges. Nam Thomas à Campis non solum defectui dispositionis, sed etiam gratiarum actionis extinguitatem nostri profectus ascribit. Eius verba: Timendum, quod multi fructum paruum accipiunt de mensa Christi: quia nec antea, nec postea sunt in sufficienti custodia sui, nec satis reuerenter praecogitant, quis est, qui veturus est, nec postea ruminant, quia hodie Sanctus Sanctorum ingressus est ad eos.

Chryl. hom. 17. ad Heb.

Iustin. de triuphali Christi e. gon. ca. 4. ad med.

Isaia 12. 11.

2. Tim. 2. 21.

Bonav. in regul. no. uir. c. 4.

Gal. 6. 14.

Thom. 3.

Laure. discip. e. perf. m. c. 19.

Thom. de vit. solit. li. 1. c. 35.

Qui

De H. B. T. om.

Qui autem solliciti sunt preparare interiore domum suam, & occurrere latenter obuiam Christo, ipsi noverunt quid efficaciam & suavitatis habeat hæc sacrosancta communiõ. In hoc agnoscitur uniuscuiusq; devotio, & amor ad Christum, secundum quod ingeniosè se aptare curaverit ad susceptionem eius. Christum verum Deum, Regem omnium potentissimum, nostrarum necessitatum prouisor benignissimum, in domo cordis hospitem excepimus, & eum solum & insalutatũ relinqueamus: Venit ipse, vt petitiones nostras exaudiat, miserisq; subueniat, & nihil ab eo postulabimus? Amantissimè conclauem mentis nostræ ingressus est, & nulla voce gratiarũ actionis ei respondebimus? Ne in tantam ingratitude incurras, & talem proficiendi occasionem amittas, sede vt altera Magdalena ad pedes Domini, quem hospitem excepisti. Audi autem sermones illius, si aliquid te docere dignetur. Alloquere illũ, de hospitij vilitate & nuditate confundere, de parua & tepida dispositione veniã pete, vires tuas, & mēbra, ac talenta tua in eius obsequiũ affer, miserias & necessitates pande, virtutes exopta, ad earum adeptiõem auxiliũ implora, & multiuariis te exerce amoris affectibus. Si ita feceris, non patietur Dominus, vt sine magno fructũ ab eius præsentia discedas, immò faciẽs faciet, & te donorum suorum copia replebit.

De auditione verbi Dei.

CAPVT III.

SINGVLIS etiam hebdomadis vniuersi (vt opinor) religiosi verbum Dei audiunt, & Prælati per se, vel per substitutum, ad perfectionem, exhortantis sermonẽ excipiunt. Est enim vita religiosa, sicut & aliorum bonorum, ita & verbi Dei abundans, quo cultores suos sanat atque sustentat. Quibus congratulari possumus verbis illis Pauli: Gratias ago Deo meo in gratia Dei, quæ data est vobis in Christo Iesu: quia diuites facti estis in illo, in omni verbo, & in omni sciẽtia. Si illi adhuc imperfecti sũt, à vitiis & imperfectionibus sanati: perfecti, in omni sanctitate conseruat. Nã, vt testatur Bernardus, duo operatur verbum Dei, & animas vitiosas sanat, & bonas admonet. Hoc verbũ Dei est ille panis subcinericius, qui voluebatur aduersus caltra Madian, & tabernaculum vitiorum subuertit, & terræ funditus coegrauit. Tuba est, inquit Hugo Victorinus, panis est, gladius est. Tuba est, quia auribus insonat; panis est, quia esurientiũ iustitiã mentes sanat; gladius est, quia cordiũ secreta penetrat. Sed videndum est, quonã modo religiosi Dei verbum audire debeant, ne in abundantia panis, quasi panem non habeant, & inter suauissimas epulas fame pereant.

Si ergo vis, o iuste, ex verbi Dei auditione proficere, cum magno desiderio audiendi & aliquid discendi ad exhortationem accede. Tibi namque dicit Salomon: Stude sapiencie fili mi, & lætifica cor meũ vt possis exprobranti respondere sermonem. Audi, inquam, non oscitanter, sed diligenter, verba sapiencie, vt habeas ad manũ doctrinam Spiritus, quã in omni virtute crescas, & demoni te ad peccata trahẽti respondeas. Et Ecclesiasticus, Os prudentis, queritur in Ecclesia, & verba illius cogitabũt in cordibus suis. Sapiẽtes scilicet verba Dei non perfunctoriẽ & negligenter audient, sed in cordibus suis ea cogitabunt, & ad salutem operandum solerter expendent. Hoc autem desiderium spirituale excitabis, si te doctrina spirituali indigere animaduertas. Non enim quia vitã religiosam sectaris, quæ spiritualis doctrinẽ feracissima, ideo huius doctrinæ auditione non

Aeges. Immo ideo tanto maiori studio & attentione audienda est, quanto experientia compertum habes ex tam frequenti doctrina negligenter audita, te nullum hæc tenus, aut exiguum fructũ percepisse. Quadiatque in hunc locum similitudo Clementis Alexandrini tantisper immutata; Quod sicut pisces, qui in salso & nascuntur, & nutriuntur, salibus tamẽ ad edendum indigent; ita & religiosi in campo doctrinæ spiritualis educati, eadem doctrina opus habent diligenter audita, vt a vitiorũ corruptione protegentur.

B Prælatum aut alium quemuis eius partes agentem, non aliter quã Christum loquentem & docẽtem auscultes. Ipse enim est, qui per administratos suos loquitur, ipse qui per os eorum verba vitæ cordibus audientium instillat. Sanẽ quod dixit Dominus ad Jeremiam, idem omnino ad prælatos & Euangelicos prædicatores dicit. Noli dicere, puer sum, quoniam ad omnia, quæ mittam te, ibis, & vniuersa quæcumque mandauero tibi, loqueris. Et postea, Ecce dedi verba mea in ore tuo. Si autẽ hunc, quem audis, Deus misit, vt te doceret, si verba sua in os eius misit, si quæ mandauit, ille proponit, nõ est cur solum hominem loquentem putes. Nihil autem refert si Prælatum, aut alium cuius senex eius vicem gerẽs, minus literatus sit, aut minus eloquens, aut minus in rebus spiritualibus exercitatus: nã si verba Domini proponit, parĩ reuerentia audiendus est, ac si magnis donis & talentis polleret. Nam sicut in humanis rebus, vt simili vtat Chrysostromi, quando regum diademate coronatus literas mittit, tunc is qui adfert eas, per se nullius momenti est, sed humilis quidã sape, neque progenitores numerare sciens, obscurus, & ex obscuro, sed non ad illũ spectant, qui literas suscipiunt sunt, sed propter regis literas, magna reuerentia, & silentio eas suscipiunt. Sic etiam auditores non ad dicentem respiciunt, neq; ad tenuitatem eius, sed quia quæ dicit, a Deo affert, ea collecto animo & attento accipiunt. Hæc ille. Neque etiam refert quod præfectus cõmunia & omnibus nota proponat. Non enim doctrinam spiritus audis, vt noua discas, sed vt ad ea, quæ didicisti, opere complenda inciteris, & vt de hoc, quod scilicet honum cognouisti, & nõ fecisti, erubescas. Nam si sermo Dei non venisset ad te, nec loquutus fuisset tibi, fortẽ peccatũ non haberes, tunc autem excusationẽ non habes de peccato tuo.

C Audi igitur verba Christi te per Prælatũ monentis, non cum tædio & nausea, sed attentè & desideranter, non ex curiositate, sed ex desiderio discendi vtilia, aut operandi perfecta. Audi, non vt statim eorum quæ audisti, obliuiscaris, sed vt ea postea mediteris. In lege quippe scripta, animalia quæ ruminabãt cibum, munda erant; in lege verò noua animæ, quæ verba Dei audita meditantur, & quasi in propria substantiam actione conuertunt, ad magnam munditiã perueniunt. Hunc esse illius legis spiritum Augustinus manifestè testatus est. Verbi auditor, inquit, similis esse debet animalibus quæ ab hoc quod ruminant, munda esse dicuntur, vt non pigeat cogitare, quæ in aluo cordis accepit; & cum audit, sic similis edenti; cum audita in memoriam reuocat, sic similis ruminati. Si ita verbum Dei audieris, profectò beatus eris. Quoniam beati, qui audiunt verbum Dei & custodiunt illud. Ad audiendum igitur breui oratione te prepara, quã & loquenti gratiam dicendi, & tibi ac aliis audientibus adiutorium ad proficiendum poscas. Audi humiliter non vt censor, sed vt rudis discipulus, audi attẽtè, vt quæ audieris, memoria retineas, aut fideliter, vt ceu bona terra ex semine tibi commissõ fructũ operis profetas, & sic ex abundantia doctrinæ ditissimũ virtutum cumulũ reportabis.

Clem. Alex. 1. Stromat.

Ter 1. 7. Chryl. ho. in Genes.

Leu. 11. 3.

Aug.

Luca 11. 28.

1. Cor. 1. 45.

Bern. ser. 15. de par. 111. Iud. 7. 13.

Hug. ser. 63. 40. 2.

Prou. 27. 11.

Ecl. 21. 10.